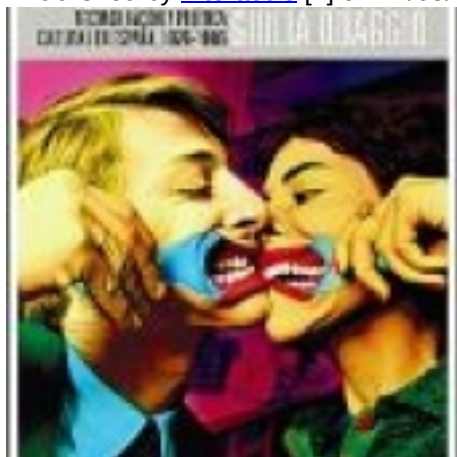

La Cultura en transición: reconciliación y política cultural en España, 1976-1986

Published by [Interacció](#) [1] on 21/05/2014 - 12:52 | Last modification: 30/10/2020 - 15:48

[Giulia Quaggio](#) [2]

Nou assaig sobre el procés de transició democràtica en Espanya a partir de les accions polítiques del Ministeri de Cultura, creat el 1977, que va prendre el relleu al Ministeri d'Informació i Turisme. **L'autora, Giulia Quaggio, analitza com es va gestionar al final de la dictadura franquista la relació entre poder i cultura, es planteja si la política cultural és un instrument i un recurs essencial i decidíu per als estats a l'hora de desenvolupar i consolidar les seves democràcies** i es pregunta què resta en l'actualitat de la política cultural de la transició.

La historiadora i periodista italiana, autora de «**La Cultura en transición: reconciliación y política cultural en España, 1976-1986**», reflexiona sobre el 'poder blanc' de la cultura durant la dècada decisiva de la Transició entre 1976 i 1986. L'autora assenyala que **la política cultural va representar un ingredient fonamental en el procés de democratització** i va contribuir a la **redefinició de la identitat col·lectiva espanyola** i a la **identificació dels espanyols amb els valors democràtics**. Així, Quaggio explica que l'immobilisme cultural de l'últim franquisme contrastava amb el gran dinamisme d'unes manifestacions culturals (recitals de cantautors, representacions de teatre alternatiu, sessions de cinefòrums, cicles de conferències sobre la pluralitat d'identitats culturals d'Espanya, el foment de les llengües pròpies, etc.) que connectaven amb l'avantguarda cultural internacional del moment. L'autora explica que la UCD d'Adolfo Suárez quasi no va tenir temps d'emprar 'la disfressa' de la cultura i que els socialistes quan van arribar al poder el 1982 van fonamentar el principi de recuperació cultural en la creació d'un 'equilibri moral' amb el passat i en l'elaboració urgent d'un inventari sobre la realitat cultural del país, i van configurar una mena d'"any zero" del renaixement cultural d'Espanya. Quaggio **considera que Javier Solana**, primer ministre socialista de la democràcia, **va tenir l'habilitat i el mèrit de posar en marxa**, d'una manera molt ràpida, **les bases d'una Espanya 'postmoderna', atractiva, jove i capaç de normalitzar el gris binomi franquisme/antifranquisme**. Així mateix, **fa referència a la 'Movida' madrilenya**, sorgida a mitjans dels 80, **com a moviment underground** que aviat es va estendre per tot el país com a símbol de la modernitat de la joventut espanyola.

El beso (1980) de Ouka Leele

L'autora assenyala també que **els socialistes van copiar el model cultural del ministre de cultura francès Jack Lang** (pare de l'«excepció cultural») i que als vuitanta, amb **la crisi del marxisme, la relació entre cultura i política va canviar i es va passar de la cultura del compromís a la cultura al servei de l'economia**. Així mateix, considera que **la cultura** va ser un element fonamental per a la sociabilització de la població i **va contribuir a fer possible una transició reconciliada**. Parla també d'una **política cultural quasi social que va servir d'aparador internacional**.

La historiadora, però, critica la tendència de la política espanyola a obviar el llarg termini i parla d'una eufòria incontrolable d'inversions per a biblioteques, beques, centres d'art, auditoris i promoció d'artistes i intel·lectuals. Quaggio afirma que Espanya va voler mimetitzar-se amb Europa i va oblidar una mica la seva essència, la seva identitat i la seva història. Així mateix, parla de cultura en transició perquè qualifica la cultura com a concepte difícil de definir que sempre pot ser deformada, adaptada, manipulada, utilitzada fins a tornar-se a regenerar.

Podeu consultar el llibre al [Centre d'Informació i Documentació](#) [3].

Quaggio, G. (2014). «

[La
Cultur
a en transic
ión : reconciliación y política cultural en España, 1976-1986](#) [4]». Madrid : Alianza.

Continguts

Prólogo / José Álvarez Junco -- Introducción -- 1. Señales de vida: Mojigatería, santos y partidos de fútbol ; Política cultural de la paradoja: Fraga y los últimos ministros de Información y Turismo ; Acerca de La modernidad: el arte contemporáneo como a derezo ; Ocio para todos -- 2. Volver a empezar: De las cenizas del Ministerio de Información y Turismo nace el Ministerio de Cultura ; Cultura y Constitución ; Encanto y

censura, 1977-1982 -- 3. Ciudadanía y democratización cultural: ¿Un nuevo entusiasmo ? ; Contagio popular por la cultura y UCD ; Actualizar y revolucionar: la política cultural de la oposición a la UCD ; Entre la euforia y el desencanto -- 4. El rescate del pasado: La política de la recuperación ; Mirarse en el espejo con ojos nuevos ; La obra de Miró y la Transición ; Arte para gobernar de manera eficaz ; Retornos ; Premios, homenajes, reconocimientos ; El impulso hacia la integración internacional -- 5. Beatería artística: El manifiesto "Por el cambio cultural" Javier Solana, la "sonrisa" del PSOE ; Ser racionales ; Mitos ilustrados para una Tercera España ; Ser moderno a toda costa ; Entre el Barroco y la movida ; Un balance provisional sobre el Estado cultural socialista -- Bibliografía y fuentes citadas

[Inicieu sessió](#) [5] o [registreu-vos](#) [6] per enviar comentaris

Categories: Llibre

Tags: polítiques públiques

Tags: Espanya

Tags: història

- [7]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2014/cultura-transicion-politica-cultural>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://cihde.academia.edu/GiuliaQuaggio>

[3] <https://www.diba.cat/web/cerc/cidoc>

[4] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=44929>

[5] <https://interaccio.diba.cat/>

[6] <https://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>

[7] <https://interaccio.diba.cat/node/5032>